

งานหนังสือนานาชาติอินโดนีเซีย ประจำปี 2018 (Indonesia International Book Fair – IIBF)

นงศ์ลักษณ์ เหล่าวอ บัณฑูล

งานหนังสือนานาชาติอินโดนีเซีย ประจำปี 2018 (Indonesia International Book Fair-IIBF) ระหว่างวันที่ 12-16 กันยายน 2561 จัดที่ Jakarta Convention Center ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มีสำนักพิมพ์ภายในประเทศเข้าร่วมออกบูธทั้งหมด 62 แห่ง ในส่วนของสำนักพิมพ์ต่างประเทศที่มาร่วมเปิดบูธในงานมีจำนวน 34 แห่งจาก 37 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย จีน อียิปต์ เยอรมนี อินเดีย ญี่ปุ่น มาเลเซีย โมร็อกโก ตุรกี ซาอุดีอาระเบีย สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไทย ตูนิเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และสหราชอาณาจักร จำนวนบูธที่มาออกร้านรวมกันทั้งหมดประมาณ 110 บูธ

ภาพบรรยากาศงาน

ที่มา: <http://www.indonesian-bookfair.com/>

การจัดงานทุกปีทำให้สำนักพิมพ์ที่มาร่วมงานมีโอกาสพบปะกับนักอ่านหรือลูกค้าทางการอ่านของตนเอง อีกทั้งเป็นพื้นที่จุดนัดพบระหว่างสำนักพิมพ์ในประเทศและต่างประเทศเพื่อใช้ในการเจรจาเรื่องการซื้อ-การขายลิขสิทธิ์ นอกจากนี้ยังเป็นช่องทางหนึ่งสำหรับนักเขียนชาวอินโดนีเซียนำเสนอผลงานเขียนของตนเองเพื่อเสนอขายลิขสิทธิ์ไปยังต่างประเทศด้วยเช่นกัน สำหรับในปีนี้คณะจัดงานยังคงมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมงานและเพิ่มความสนใจในการอ่าน บางสำนักพิมพ์ทั้งเล็กและใหญ่มีการลดราคาสูงสุดถึง 80% แม้ว่าบางสำนักพิมพ์ไม่ได้ทำการลดราคา แต่ประชาชนก็ยังให้ความสนใจจับจ่ายซื้อหาหนังสือเนื่องจากสถานที่เป็นจุดรวมที่สะดวกไม่ต้องเดินทางไปร้านหนังสือหลาย ๆ แห่งในคราวเดียวกัน

กิจกรรมภายในงานมีการเปิดตัวหนังสือ การพบปะระหว่างนักเขียนและนักอ่านเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนอย่างเปิดเผยกันเองถึงการทำงานเขียนและสิ่งที่ได้จากการอ่านงานของนักเขียนจากผู้อ่านที่เป็นแฟนคลับของนักเขียนคนนั้น ๆ ในส่วนของนักเขียนที่เป็นวัยเพิ่งพ้นวัยรุ่นและคนรุ่นใหม่ ที่เป็น

นักเรียน นักศึกษาซึ่งเป็นวัยใกล้เคียงกับนักเขียน เข้าร่วมฟังและพูดคุยด้วยจำนวนมากด้วยบรรยากาศที่เป็นกึ่งทางการ เวทีพูดคุยของนักเขียนตามหัวข้อที่ผู้จัดงานได้ตั้งเอาไว้ กิจกรรมการแข่งขันประกวดด้านวรรณกรรมระดับนักเรียน ทอล์คโชว์ การแสดงทางด้านศิลปวัฒนธรรม การเวิร์คชอป สัมมนาด้านวรรณกรรม การแลกเปลี่ยนของคู่ค้าด้านธุรกิจ สิ่งพิมพ์ ฯลฯ ซึ่งจัดภายในโซนต่าง ๆ 5 โซนด้วยกัน ได้แก่ Cendrawasih Stage, Plenary Stage, Summit Room, Lobby Plenary Stage และ Nuri Room

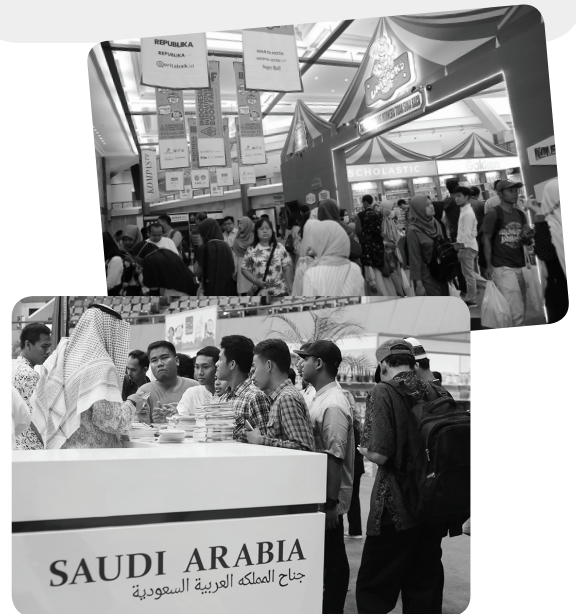
ในปี 2018 ประเทศซาอุดีอาระเบียได้รับเกียรติจากประเทศเจ้าภาพอินโดนีเซียให้เป็น Guest of Honour ดังนั้น พาวิลเลียนของซาอุฯ จึงกินพื้นที่มากกว่าพาวิลเลียนหรือบูธของประเทศอื่น ๆ ที่เข้าร่วมงาน ซาอุฯ จัดนิทรรศการหนังสือ สิ่งพิมพ์ วรรณกรรม วัฒนธรรม ภายในพื้นที่เดียวกับประเทศอื่น ๆ อีก 37 ประเทศ เพื่อแนะนำหนังสือเล่มสำคัญที่ซาอุดีอาระเบียนำมาแสดงในงาน นั่นคืออัลกุรอานที่มีปกหลากหลายแบบ การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว เช่น เมืองเมกกะ-ดินแดนศักดิ์สิทธิ์ของชาวมุสลิมจากทั่วโลก และการตั้งจุดดื่มชาซาอุฯ และของทานเล่นให้กับผู้เข้าร่วมชมบูธ

สำหรับประเทศอื่น ๆ เช่นอังกฤษซึ่งมีตัวแทนประเทศอย่างบริติชเคาน์ซิลนำผลงานนักเขียนชาวอังกฤษรุ่นใหม่ที่ยืนยันขาย บทกวี และสารคดีเกี่ยวกับประเทศอินโดนีเซียมาจำหน่าย/จัดแสดงได้รับความสนใจจากนักอ่านชาวอินโดนีเซียจำนวนมาก เพราะทำให้คนท้องถิ่นได้เห็นหรืออ่านมุมมองของชาวตะวันตกยุคใหม่ที่มีต่อประเทศบ้านเกิด ถึงแม้หลาย ๆ สถานที่ในเรื่องจะเป็นเมืองท่องเที่ยวสำคัญของประเทศ แต่นักเขียนตะวันตกเหล่านี้ นับเป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่บันทึกความเป็นไปของชาวชาวผ่านยุคสมัยให้กับคนอีกรุ่นได้อ่าน ส่วนประเทศ

เยอรมนีซึ่งมีหน่วยงานด้านวัฒนธรรมอย่างสถาบัน
เกอเธ่ เป็นสื่อกลางในการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์
งานวรรณกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเผยแพร่
วัฒนธรรม ได้จัดตั้งบูธเพื่อจำหน่ายหนังสือ
หลากหลายประเภทของนักเขียนชาวเยอรมัน
บางเล่มนำมาจัดแสดงและหลายปกหลายเรื่อง
นำมาจัดจำหน่ายภายในงาน นอกจากนี้ยังมีตำรา
เรียนภาษาเยอรมันและแผ่นพับการแนะนำ
หน่วยงาน ซึ่งทุกประเทศที่ไปร่วมออกบูธต่างก็
นำเสนองานเขียนและประชาสัมพันธ์เรื่องราว
ด้านวัฒนธรรมของประเทศตนเองแก่ผู้ไปร่วมงาน

ภายในงานเมื่อผ่านเข้าประตูทางเข้าหลัก
ผู้เข้าร่วมจะพบกับฮอลล์จัดแสดงผลงานต้นฉบับ
งานเขียนของนักเขียนชาวอินโดนีเซียหลากหลาย
รุ่น และมีจอโทรทัศน์แนะนำความยิ่งใหญ่ของ
วรรณกรรมชาวซึ่งในปี 2019 ได้รับคัดเลือกจากงาน
หนังสือลอนดอน The London Book Fair ให้เป็น
Market Focus นั้นหมายความว่า วรรณกรรม
ของอินโดนีเซียจะได้รับการโปรโมทจากประเทศ
เจ้าภาพคืออังกฤษในงานดังกล่าว ทั้งการพูดคุย
แลกเปลี่ยน การซื้อขายลิขสิทธิ์ นักเขียนได้รับเชิญ
ให้ไปร่วมพูดคุยในงานและอื่นๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์
สูงสุดต่อวรรณกรรมชาว ในวิดิทัศน์แนะนำการได้
รับคัดเลือกเป็น Market Focus ซึ่งจัดทำโดย
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงวัฒนธรรม
และการศึกษา สมาคมนักเขียนอินโดนีเซีย สมาคม
การแปลแห่งชาติอินโดนีเซีย ฯลฯ ได้แนะนำให้เห็น
ถึงความหลากหลายด้านวรรณกรรมของประเทศที่
ถูกขนานนามว่า “17,000 เกาะ แห่งจินตนาการ”
ว่าจะเดินทางไปให้นานาประเทศได้รู้จักผ่านความ
รู้มรยทางด้านวรรณศิลป์ อันเป็นสัญลักษณ์
แห่งภูมิปัญญา เพื่อให้ผู้คนได้อัศจรรย์ต่อความ
หลากหลายและพหุศาสนาแห่งชาติอินโด

ฉากเปลี่ยน
ในหนังสือเรื่องนี้
เป็นสิ่งที่ผู้กำกับทำออกมา
แตกต่างจากงานเขียนต้นฉบับ
ใช้ภาพการเล่าเรื่อง
ผ่านสัญลักษณ์
ใช้บรรยากาศบางอย่างในเรื่อง
ถ่ายทอดลงสู่แผ่นฟิล์มแทน
ไม่เล่าผ่านภาพที่ดูโจ่งครึม

ภาพบรรยากาศงาน

ที่มา: <http://www.indonesian-bookfair.com/>

“สี่สัปดาห์หลาย นานี่ และการเติบโตอย่าง รุดหน้า พวกเรารู้สึกโชคดีที่ได้รู้จักอินโดนีเซียมากขึ้น ทั้งในความเป็นประเทศ ผู้คน และงานเขียน ผม มั่นใจว่าอังกฤษและอินโดนีเซียจะกลายเป็นคู่ค้า ด้านวรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่ในปี 2019 พวกเราต่าง ตั้งตารอคอยที่จะเห็นและผลักดันให้วรรณกรรมจาก อินโดนีเซียขึ้นมาอยู่แถวหน้าในงานลอนดอนบุ๊กแฟร์ และในอนาคต” แจ็ค โธมัส ผู้อำนวยการลอนดอน บุกแฟร์ กล่าว

อินโดนีเซียเป็นประเทศที่ใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลก เป็นประเทศที่ผลิตหนังสือมากที่สุดใ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีนักอ่านต่างประเทศอ่าน งานเขียนของนักเขียนอินโดนีเซียมากที่สุดในภูมิภาคนี้ หนังสือครอบคลุมหลากหลายอาทิ หนังสือสำหรับเด็ก ตำราการทำอาหาร วรรณกรรม แฟชั่น การออกแบบ ศาสนาอิสลาม และการเมือง สื่อมวลชนสายวรรณกรรม และเทศกาลหนังสือหลายแห่งในต่างประเทศถึง กับเอ่ยถึงอินโดนีเซียว่าต่อไปในอนาคตจะเป็นสื่อ ทางวรรณกรรมของเอเชีย ในช่วงสามปีที่ผ่านมา รายได้รวมจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่วนหนึ่งก็มาจากรายรับการขายลิขสิทธิ์งานเขียน ให้กับเอเยนซีต่างประเทศ

Eka Kurniawan และ Wregas Bhanuteja
ที่มา: <https://www.thejakartapost.com>

ฮิลมาร์ ฟาริด (Hilmar Farid) ผู้อำนวยการทั่วไปด้านวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมและการศึกษา ของอินโดนีเซียกล่าวว่า “งานหนังสือ ใด ๆ ก็ตาม ไม่ได้เป็นเพียงการซื้อขายและ การขาย ลิขสิทธิ์หนังสือต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังเป็นโอกาสใน การแลกเปลี่ยนความคิดและความสำคัญของ วัฒนธรรมด้วย”

ไฮไลต์สำคัญของงานหนังสือปี นี้คือเวที แลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการนำผลงานเขียนของ เอกา กูร์เนียวัน (Eka Kurniawan) ไปสร้างเป็น ภาพยนตร์สั้นโดย Wregas Bhanuteja นักทำหนัง ชาวอินโด หัวข้อในการแลกเปลี่ยนคือ “Ngobrolin Cinta Tak Ada Mati” เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2561 ภาพที่ปรากฏแก่สายตาผู้ไปร่วมงานในวันนั้นคือ นักอ่านหรือแฟนคลับของเอกา มาเฝ้ารอนักเขียนที่ พวกเขาชื่นชอบจำนวนมาก ฟังการเสวนาบนเวทีจน จบรายการและเข้าแถวยาวอย่างเป็นระเบียบเพื่อรับ ลายเซ็น ถ่ายภาพร่วมกับเอกา ซึ่งนักเขียนดังแห่ง เอเชียคนนี้ ใช้เวลาในการแจกลายเซ็นและถ่ายภาพ กับนักอ่านที่พกหนังสือหรือหลายคนอาจจะเรียกได้ ว่าชอบหัวทุกลมของเอกามาให้เขาเซ็นชื่อให้ กิจกรรมนี้ใช้เวลาร่วม ๆ สองชั่วโมง และนักอ่าน เหล่านั้นคือคนรุ่นใหม่ นักเรียน นักศึกษา วัยทำงาน ซึ่งอายุไม่เกิน 35 ปี ซึ่งเติบโตและทำงานเขียนของ เอกาพอดี

นักทำหนังสือดังเคยทำหนังสือสั้นเรื่อง Prenjak ชนะเลิศ Leica Cine Discovery Prize เมื่อปี 2016 จากเทศกาลหนังเมืองคานส์ และล่าสุดนำเรื่องสั้น Tak Ada Yang Gila di Kota Ini (No One Is Crazy in This Town) หนึ่งใน 13 เรื่องสั้นของเอกาในรวม เรื่องสั้นชุด Cinta Tak Ada Mati พิมพ์รวมเล่ม ครั้งแรกปี 2005 และมีการนำกลับมาพิมพ์ซ้ำอีกครั้ง ในปี 2018

Wregas เคยเสนอโครงการทำหนังสือกับ Adi Ekatama หัวหน้าฝ่ายจัดการของ Gramedia Digital Nusantara “ผมแจ๊กับ Adi ว่าอยากทำหนังสือจากเรื่องสั้นเรื่องนี้ของเอกา และอยากทดลองทำเป็นหนังสือสั้นก่อน ตอนนั้น Adi ซึ่งเป็นเพื่อนกับเอกา อยากให้ผมทำหนังสือจากงานเขียนเรื่อง Seperti Dendam, Rindu Harus Dibayar Tuntas ซึ่ง Annie Tucker แปลเป็นภาษาอังกฤษเมื่อปี 2017 ในชื่อ Vengeance Is Mine, All Others Pay Cash แต่เรื่องนี้มีคนอื่นทำไปก่อนแล้ว”

Tak Ada Yang Gila di Kota Ini จึงเป็นตัวเลือกของ Wregas และเขารู้สึกโกรธมากเมื่ออ่านเรื่องสั้นเรื่องนี้ที่เล่าเรื่องของประชาชนกลุ่มหนึ่งในรัฐ ๆ หนึ่ง ไม่ระบุแน่ชัดว่าตัวตนของพวกเขาเป็นตำรวจหรือร่างของรัฐบาล ที่ออกคำสั่งให้จับได้เนรเทศผู้ป่วยทางจิตออกไปจากเมืองในช่วงเทศกาลวันหยุดของทุกปีเพราะผู้ป่วยทางจิตเหล่านี้สร้างความกังวลต่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยว “การกดขี่ ข่มเหงประชาชนอีกรูปแบบหนึ่งของรัฐ ที่กระทำต่อคนที่มีปัญหาทางจิต และด้วยงบประมาณที่จำกัด ผมจึงทำเป็นหนังสือสั้น”

เอกา นักเขียนเจ้าของผลงานเรื่องสั้นมีความเห็นว่าเรื่องสั้นที่เขียนแต่ละเรื่องเป็นสื่อกลางในการทดลองและเขียนเนื้อหาทางออกมา เมื่อผู้กำกับนำไปดัดแปลงทำเป็นหนังย่อมมีอิสระมากขึ้นในการหยิบจับ หรือทดลองนำเสนอด้วยกลวิธีที่แตกต่างออกไป ทั้งสไตล์ตัวละคร และบทสนทนา

“ผมรู้สึกดีใจและยินดีที่ Wregas เลือกเรื่องสั้นเรื่องนี้ไปทำเป็นหนังสือ และเช่นเดียวกันครับ ตอนที่ผมเขียนเรื่องนี้ ผมรู้สึกแบบเดียวกับผู้กำกับ ความรู้สึกโกรธและโมโหทำให้ผมเขียนเรื่องนี้ออกมาได้ ผมเขียนออกมาจากประสบการณ์ส่วนตัวที่ครั้งหนึ่งเคยเห็นผู้มีปัญหาทางจิตเตร่กันอยู่ใน

หนังสือรวมเรื่องสั้นของ เอกา กุณเฑียรวัน

เมือง ๆ หนึ่งถูกต้อนขึ้นรถบรรทุก ต่อมาอ่านข่าวหลายข่าวพบว่ามีการก่อเหตุทำนองเดียวกันในอีกหลายเมือง คนเหล่านี้จะถูกกวาดต้อนและจับขึ้นรถบรรทุก ส่วนใหญ่คนที่ไปจับพวกเขาจะเลือกต้อนเอาคนเหล่านี้บริเวณย่านตลาดหรือไม่ก็สถานีขนส่ง (บขส.) แล้วคนขับรถจะขนพวกเขาไปทิ้งไว้ที่ไหนตามเมืองอื่น หรือที่ใด ๆ ก็แล้วแต่คนขับรถจะพาไปปล่อยทิ้ง การทำแบบนี้ไม่ต่างจากการซุกขะไว้ใต้ผืนพรม ผมจึงโกรธกับการกระทำเช่นนี้มาก”

Wregas เขียนบทหนังสือสั้นร่วมกับ Henricus Pria และไม่ได้ให้เอกาอ่านต้นฉบับจนกระทั่งเขียนต้นฉบับลำดับที่ 4 จึงตัดสินใจให้นักเขียนดูต้นฉบับ ซึ่งเอกาแจ๊กับเขาว่ายินดีให้อิสระกับทีมทำหนังสือ การตีความ เนื่องจากมิติในการตีความการทำนวย่อมต่างออกไปจากงานเขียน และเป็นการใช้ศิลปะข้ามศาสตร์

“เมื่องานเขียนดัดแปลงไปสู่การเป็นหนังสือ เรื่อง สิ่งสำคัญคือต้องให้เกียรติต่อนักทำหนังสือเหล่านั้น และผมคิดว่าพอออกไปเป็นหนังสือ สิ่งที่น่าประหลาด

ออกมาเยือกเย็นหรือได้ดีกว่าจินตนาการที่ผมเขียนไว้ ในงานเขียนเรื่องนี้ ผมไม่ได้คาดหวังว่าหนังสือต้องทำออกมาแบบนั้นแบบนี้ และรอดูว่าผู้กำกับจะมีไอเดียอย่างไรในการตีความเรื่องสั้นออกมาเป็นหนัง ผมเขียนในสิ่งที่ผมเห็นและรับรู้ เช่นกันกับ Wregas ก็เขียนบทออกมา เราทำงานเขียนเหมือนกัน เพียงแต่เขาจับเอาหัวใจของเรื่องมาปรับเข้ากับจินตนาการของเขา"

ฉากเปลือยในหนังสือเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ผู้กำกับทำออกมาแตกต่างจากงานเขียนต้นฉบับ ใช้ภาพการเล่าเรื่องผ่านสัญลักษณ์ใช้บรรยายฉากบางอย่างในเรื่องถ่ายทอดลงสู่แผ่นฟิล์มแทนไม่เล่าผ่านภาพที่ดูโจ่งครึม สำหรับนักแสดงในเรื่องได้คัดเลือกจากคนในบ้านเกิดของผู้กำกับที่ยกย่องการเต้นรำและใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำเช่นกัน กองถ่ายจะเริ่มถ่ายทำหนังสือเรื่องนี้ในช่วงกลางเดือนตุลาคม 2561 เมื่อโปรดักชันเสร็จเป็นรูปเป็นร่าง จะเลือกนำไปฉายตามเทศกาลหนังต่าง ๆ และไม่เน้นฉายในเชิงพาณิชย์ แต่เน้นผู้ชมเฉพาะกลุ่ม

"สำหรับผมก็เช่นเดียวกับเอกา เขาเขียนงานออกมาก็ไม่ได้คาดหวังหรือเขียนเพื่อจะให้คนนำไป

ทำเป็นหนัง ดังนั้น หนังสือเรื่องนี้ผมตั้งใจทำออกมาให้ดีที่สุดและอยากทำหนังออกมาให้เสร็จสมบูรณ์ที่สุด เรื่องไปฉายในเทศกาลต่าง ๆ นั้นไว้เป็นเรื่องที่จะตามมาทีหลัง ไม่อยากกดดันตัวเอง" ผู้กำกับกล่าว

เทศกาลหนังสืออินโดนีเซีย เริ่มมีขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ.1980 (พ.ศ.2523) งานเทศกาลหนังสือนานาชาติอินโดนีเซียเริ่มมีครั้งแรกในปี 2014 เป็นต้นมา โดยการเชิญนานาชาติประเทศเข้าร่วมออกบูธภายในงาน นับตั้งแต่เริ่มมีเทศกาลหนังสือหน่วยงานร่วมจัดทุกองค์กรต่างมุ่งหวังส่งเสริมการอ่าน การแลกเปลี่ยนด้านสิ่งพิมพ์ทั้งแก่คนภายในประเทศและต่างประเทศ และตั้งเป้าว่าเทศกาลหนังสือนานาชาติอินโดนีเซียจะเป็นประตูสู่วรรณกรรมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อต้อนรับวรรณกรรม งานเขียนจากนานาชาติประเทศที่เปิดรับงานวรรณกรรมจากหมู่เกาะแห่งจินตนาการ-อินโดนีเซีย ให้เดินทางไปทำความรู้จักกับนักอ่านผ่านหนังสือ วรรณกรรม งานเขียน อันเป็นมูลค่าทางวัฒนธรรมซึ่งได้รับการตอบรับอย่างต่อเนื่อง ■

